

סוכן
להודות
סגני רבני
אליעזר פאפו
דניאל מרס
"פלא יועץ"
ועוד

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו ז"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת תזריע - מצורע תשפ"ג

שְׂרָאוֹ לזכותו נגעים באים עליו כדי שיהי יתן אל לבו וישב ורפא לו. ועל כן כתיב (ויקרא יג ב) "אדם כי יהיה בעור בשרו" - אדם חשוב, מה שאינו כן מי שאינם ראויים, הם דבקים בטמאה ומיון במינו אינו חוצץ. ואפשר זה רמז הכתיב "זאת תהיה תורת המצורע", מי שנגעים באים עליו, זה הוא סימן "ביום טהרתו", שנפשו טהורה, ועל ידי זה "והובא אל הכהן" לשוב מעברות שבידו ולעבד ולכהן לה.

ועל פי הדברים נראה לפרש מה שאמרו בפרק שני דמסכת אבות (משנה ד) אל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע, ואל תאמר לכשאפנה אשנה, בהקדים עוד מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (חגיגה ה:) על פסוק (עמוס ד יג) "ומגיד לאדם מה שחיו", שאפלו שיהיה מלה מגידין לאדם ביום הדין.

וזה אמרו אל תאמר דבר של אסור שאי אפשר לשמוע - שאסור לשמועו, שסופו להשמע - בסופו של אדם להשמע, "ומגיד לאדם מה שחיו" כנזכר לעיל. ואל תאמר לכשאפנה - להיות לוקה בצרעת, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת צז.) על פסוק (כמדבר יב י) "ויפן אהרן", שגם הוא נצטרע, וכן אמרו בזהר הקדוש (ח"ג מז.) על פסוק (תהילים כה טו) "פנה אלי וננני", אשנה ממנהגי, דאם לא כן מאן מוכח כי חטאתי, שמה לא תפנה ולא תלקה בצרעת, כי לא כל אדם זוכה.

"ויאם דל הוא ואין דו משנת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו". (יד כא)
אמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא כג.) כל המעביר על מדותיה, מעבירין לו על כל פשעיו. ואמרו בעלי המוסר כי אין חד מתוק מזה שמצאנו תקנה לכפר על הנפש, יכול על מנן חנם אין כסף, ולא יצטרף לענות בצום נפשו.

ואפשר זה רמז הכתיב "ויאם דל הוא" שהוא הלוי, כמו "מדוע אתה ככה דל בן המלך" (שמואל ב יג ד) וגם "ואין דו משנת" שהוא עני ולא יכול לתן צדקה, אשר "בצדקה חטאתך פרק" (דניאל ד כד), מה יעשה? "ולקח" מקח טוב לעצמו "כבש" שיהיה כובש את טבעו ויצרו, "אחד אשם" אם אחד אשם כנגדו, "לתנופה" אותיות להנפות, שיהיה בפיו כדבש ונפת צופים, שעל ידי זה מועיל "לכפר עליו", מעבירין לו על כל פשעיו.

"והטא את הבית בדם הצפור ובמים החיים ובצפור החיה ובעץ הארז ובאזוב ובשני התולעת, ושלח את הצפור החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה וכפר על הבית וטהרו". (יד נב-נג)

אפשר שפא לרמז דרך בקשה, נבקשה מאלקינו מרחם לרחם על ישראל על גאלתנו ועל בנין בית קדשנו ותפארתנו, בשביל כמה דברים אשר יש בהם קדאי לעונד את הרחמים. וזה אמרו "והטא את הבית", וטהר בית המקדש אשר באו גוים וטמאו את היכל קדשו. ועשה נא "בדם הצפור" שהם ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסיקתא זוטרותא טו י) על פסוק (בראשית טו י) "ואת הצפור לא בתר", עשה למען הרועים ושרופים על יחוד קדשת שמה. "ובמים החיים", עשה למען תורתך הנקראת מים, כי חיים הם. "ובצפור החיה", עשה למען משיחך אשר הוא מחלל מפשעיו מדבא מעונותינו, שכן רמזו הרב אור החיים (יד טו) לפי דרכו על משיח בן דוד. "ובעץ הארז", עשה למען הצדיקים, על דרך מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא טו.) על פסוק (במדבר יג כ) "היה בה עץ", והם פארז בלכנו. "ובאזוב", עשה למען ישראל העניים והדלים והשרויים בצרות ושפלים באזוב. "ובשני התולעת", אותיות התועלת, עשה בשביל שני התועלות - תועלת פלפי מעלה, כי מה צער לו לאב שהגלה את בניו ותועלת לנו כי אוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם. אגא ה' הושיעה נא, "ושלח את הצפור החיה" הוא משיח בן דוד תחלה "אל מחוץ לעיר" ירושלים, כי תגלה תחלה בזה הגליל (זוהר ח"ב ז:) ואתר כף "על פני השדה" היא ציון שצאמר בה (ירמיהו כו יח) "ציון שדה תחרש". "וכפר על הבית וטהרו", במקרה כמינו, אמן כן יהי רצון.

ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעולה וכן יונה או תור לחטאת אל פתח אהל מועד אל הכהן. (יב ו)

כתיב (משלי כב ו) "חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו", ולעולם יהיה נקי בלא חטא, ועולה במעלות הקדשה והטהרה. ואם חטא על הנפש ועשה חבילות של עברות, יעשה כנגדן חבילות של תורה ומצות (ויקרא רבה כא ה), ויועיל לו לכפר על הנפש. וכלל זה נקט בגדה, כי כל המרבה לעסק בתורה, כן ירבה עבודתו לה.

ואפשר זה רמז הכתיב "ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת", דהינו בזמן שהגיעו להיותם בר מצות, "תביא" ותחנה אותם להיות "כבש" כובשים את יצרם, אשר על ידי זה יהיו לעולם בן שנה בלא חטא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא כב:) על פסוק (שמואל א יג א) "בן שנה שאול במלכו", וגם זה גורם להם "לעולה", שלעולם יהיו עולים במעלות, ואם חטא "ובן יונה", רמז למצות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת מט.) למה נמשלו ישראל ליונה? מה יונה כנפיה מגינות עליה, אף ישאל מצות מגינות עליהם. "או תור" הוא התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (זוהר ח"א רטו:) על פסוק (שיר השירים ב יב) "וקול התור נשמע בארצנו", זה יועיל "לחטאת", לכפר על חטא אשר חטא על הנפש. והעקר הגדול הוא "פתח אהל מועד" הוא בית המדרש, כמו שצאמר (בראשית כה כז) "ויקרב וישב אהלים", בתרגומו, זה יביא לו "אל הכהן", להיות עובד ומכהן לה.

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים". (יג א)

הנה ידוע מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עי' ויקרא רבה פ' יז א) כי "עונותיו ילקונו את הרשע" (משלי ה כב), ועל שלשה פשעים הנגעים באים: אחד, הוא מפני הגאווה, כמו שפרש"י על פסוק (ד ד) "עץ ארז", ושלכן אמרה תורה "ולקח אזוב", לרמז שישפיל עצמו באזוב, או מפני שהוא צר עין (עי' במדבר רבה ז ה), ורמזו בתב"ת "הצורע" - צר עין, או מפני עון לשון הרע, וזה רמזו בתב"ת "המצרע" - מוציא שם רע (ערכין טו.).

ובכן מצאנו תקנה לרפאות שבר הצרעת בתקון הסבות אשר בעבורם בא, ובכטול הספה וביטול המסוכב, ובכך ישמח האיש כאשר נגעים באים עליו אשר בזה יבוא לכפש תרופה למחלתו. וזה הוא טעם פעק שראית הנגעים הוא ככה, "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו" (מלאכי ב ז), והוא יורה להם הדרך אשר על ידי זה ירפא ממחלתו, וזהו טעם פעק שכל המבזה תלמיד חכם אין תרופה למחלתו (שבת קיט:).

ואפשר זה רמז הכתיב "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת" שהם הנגעים, ורמזו בשמותם על מה הם באים. "שאת" הוא הגאווה (אלשיך ויקרא יג), המתנשא לכל לראש. "ספחת" נוטריקון ס'מך' פחת', שהוא פחת מלהיות סומך נופלים. "בהרת" כלפי לשון הרע, ומוציא דבה הוא מניח בהם כמו הנגע שמניח בהם (אלשיך שם). "והיה בעור בשרו", "והיה" לשון שמחה (פסיקתא זוטרתי ואתחנן יא), כשיוצא "בעור בשרו לנגע צרעת", אשר על ידי זה "והובא אל אהרן הכהן" הוא הכהן העוסק ברנה של תורה, "או אל אחד מבניו הכהנים" הם תלמידיו התלמידים חכמים אשר בכל דור ודור, נוהגת לדורות להעלות ארוכה ומרפא למחלתו, ונקח האיש מעון.

פרשת מצרע

"זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן". (יד ב)

נראה לפרש על פי מה שפרש הרב מוה"ר מ' אלשיך (פרק יב) על מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ערכין טו:) שהנגעים באים על עון לשון הרע, והקשה על זה, שהרי עינינו הרואות כמה אנשים מרבים העם לדבר לשון הרע, ובשרם ישכון לבטח ונגע לא יקרב באהלים. ותריץ יתבי, שהקדוש ברוך הוא רצה לזכות את ישראל, למי

פרקי אבות

כי תורת ה' תמימה מחכימת פתי (תהלים יט ח) והיא תורה הדרה הטוב והישר.

ואפשר זה בא לרמז התנא: איזו היא דרך ישרה שהוא מין ממיני המצוות שיבר לו האדם, שצריך שיעשה ברור מהם לכל יבוא אל זה מחשבה זרה בתוכם - כל שהיא תפארת לעושיה כמו אכילה ושתיה ותענוג של מצוה. וגם במצוות שמגיע לו עליהם תפארת מן האדם, שמשבחין אותו, בזה צריך לאזר חיל שלא לעשותם כי אם לשם פועלם, ועל ידי זה תהיה זיהור ומאיר כמו (דניאל יב ג) "והמשפילים וזיהרו" (ליקוטים יקרים כ:), במצוה קלה שהיא אותה שיש בה ענג והנאה, שהיא קלה ונוח לקומה, כבכחמורה, אותה שיש בה עני וסגוף לקומה, שבדאי אין בה תערכת פניה.

והנה בהניח שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות, שאינך רוצה לידע מתן שכרן מאחר שאינו עושה לשם שכרן של מצוות, ובכך ישא קל וזמר שלא יפנה לכבוז אל תענוג הגשמי שיש במצוה ההיא, ומה חזקתנו ונעשנה, והוי מחשב - שיהיה חשוב אצלנו אפילו אם זה נכנס תחת האפשר שיהיה הפסד וענש על המצוה כנגד שכרה כמו מה שהוא האמת שיש שוכר, ובזרח מן העברה אפילו אם היה נכנס תחת האפשר שיש שוכר על העברה, כמו שאתה בזרח כנגד הפסדה, מה שהוא על צד האמת והסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה א. דע! מה למעלה בשמים ממעל - ממה, הכל הוא ממה ובסתתה, "תנו עז לאלקים" (תהלים סח לה), ו"צור ילך תשי" (דברים לב יח), ואם כן די בזה מחשבה מועלת שיהיו כל מעשיך לשם שמים. וכדי לבוא לידי מדה זאת צריך להיות ב. עין רואה - ללמד בספר ג. ואין שומעת תוכחת חיים, וכל מעשיך איזהו דרך ישרה - בספר נכתבים, הכל כתוב בספר התורה.

או נאמר על פי מה שאמרו בגמרא (סוטה ה.) תלמיד חכם צריך שיהיה בו אחד משמונה שבשמינית שבגאון. ובא רעהו ורחקו ואמר לא מנה ולא מקצתה, מי זוטר מאי דכתיב (משלי טז ה) "תועבת ה' כל גבה לב" - אפילו כל דהוא גבה לב. נמצא שמחלקתם תלוי בתב"כ, אם הוא כפשטיה או דרשינן אפלו כל שהוא. ולזה בא רבנו הקדוש שהיה מקטר בכתר הענוה (סוטה פ"ט מ"ז), וסבירא לה כמאן דאמר אפלו כל שהיא וזה אמרו, איזהו דרך ישרה שיבר לו האדם במחלקת הנזכרת? כל שהיא, שיתפס כמאן דאמר אפלו כל דהו גבה לב, אשר זהו תפארת לעושיה כמו שאמר הכתוב (משלי יט יא) "ותפארתו עבר על פשע". ואם יאמר האדם, אם התלמיד חכם אינו נוקם ונוטר פנחש (יומא כג.), חס ושלום יהיה השפלה לדגל התורה ויהיה פרוץ מרבה? לזה אמר ותפארת לו מן האדם, שאחרים יהיו חסים על כבודו ותובעים עלבונו.

רבי אומר, איזהו דרך ישרה שיבר לו האדם? כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם. והוי זהיר במצוה קלה כבכחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושוכר עברה כנגד הפסדה. והסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה, דע מה למעלה ממה, עין רואה ואין שומעת וכל מעשיך בספר נכתבין. (משנה א) ויש לדקדק, מה הלשון אומרת שיבר, הנה לה למימר שידבק או שיבחר? ועוד, דלפי הפשט נראה שהפנה "אל תהי צדיק הרבה" (קוהלת ז טז) ו"אל תרשע הרבה" (שם יז) אלא אמצעי שלם, כמו שפרש רבנו עובדיה מבכחמורה שהו תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם, אם כן הנה לה למימר בקצור אמצעי שלם?

ועוד אמרו והוי זהיר במצוה קלה כבכחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות, וקשה, דמצינו חמר במצוה קלה יותר מבכחמורה, שקשה ענשו של לבן יותר מענשו של תכלת (מנחות מג:), ואם כן מצד זה צריך להיות זהיר במצוה קלה יותר מבכחמורה. ויש דרך אחרת, שאם באו לידי מצוה קלה ותמורה, אם אתה יכול לקום את שניהם - מוטב, ואם לאו - תמורה קודמת פי לשם צערא אגרא (אבות פ"ה כ"ג), ובכך קשה אמרו שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות, ויש אתנו יודע לשם צערא אגרא. וגם אמרו והוי מחשב, והוי חושב הנה לה למימר? ועוד קשה, מה חשבון צריך להעריך דהב טהור נגד טיט חוצות? ועוד אמרו (שם פ"ג מ"א) הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה וכו', והלא על ידי פי עין רואה ואין שומעת, על ידי זה וכל מעשיך בספר נכתבים, הלא די לו לומר וכל מעשיך בספר נכתבים, אשר בזה נכלל הכל.

ואפשר לישב הכל דרך רמז מוסר ותוכחות חיים, והוא, כי הנה יש שני מיני מצוות שיכול האדם לקום, והמין האחד הוא דרך בטוח שאין דבר רע ותקלה יוצא ממנו, ויש דרך אחרת שיש בהם אחריות תערכת טוב ברע, כמו מצוות שיש בהם אכילה ושתיה ותענוג, שהוא עלול לעשות שלא לשמה.

או אם יעשה מצוה ובשערים יהללוהו וישבחוהו, גם זה עלול להיות נלקד ברעת הגאון, וגם זה חלי רע, כי קיום המצוות צריך להיות לשם פועלם ודקא, כמו שאמר הכתוב (תהלים קיב א) "אשרי איש ירא ה' במצותיו תפיץ מאד", ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (עבודה זרה יט:): - ולא בשכר מצותיו. וזאת תורת אדם המעלה, שאפילו אם היה נכנס תחת האפשר (מה שאינו) שהיה ענש על קיום המצוות ושוכר על העברות, היה בוחר בענש ובזרח מן השקר נגד עשות רצון קונו. ולא יוכל האדם להשיג לזאת המעלה כי אם על ידי התורה, אם בלמוד אם בשמיעה,

פרקי אבות

אורות פלא פרקי אבות
ליקוט מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א
על מסכת אבות

אורות אלים

ספרו של רבינו אליעזר פאפו זיע"א
בהוצאה מפוארת עם ציורים
מקורות והוספות רבות.

להשיג בחנויות הספרים
ובפלאפון 052-7674242

